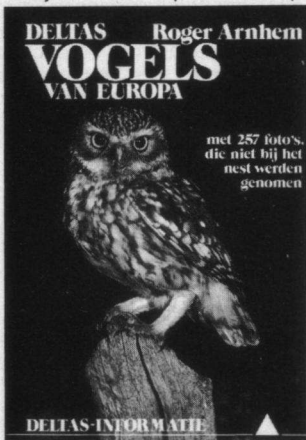

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Vogels van Europa

In nr. 2 van deze jaargang (pag. 99) bespreken wij het prachtige boek over de 'Vogels van Europa' dat Roger Arnhem samenstelde en waarin 257 kleurenfoto's zijn opgenomen van vogels. Het opmerkelijke hiervan is, zoals wij reeds meldden, dat géén der foto's bij vogelnesten zijn opgenomen. Ook door Roger Arnhem wordt vogelfotografie bij vogelnesten uiterst ongewenst geacht. Daar heeft hij geen goed woord voor over. Als bijzonderheid kunnen wij bovendien berichten dat de gehele winst van het boek ten goede komt aan de bestrijding van de massale moord op de trekvogels. Bescheiden mens, als Arnhem is is dit gegeven bij de verkoop van dit prachtige

boek ons inziens niet duidelijk genoeg naar voren gekomen. Daarom willen we nog eens met nadruk mededelen dat de auteur de gehele opbrengst van het boek ten dienste van de trekvogels stelt ten bate van het Internationaal Fonds voor Bescherming van Trekvogels van het Belgisch Verbond tot Bescherming van Vogels. Voor de lezers van 'Het Vogeljaar' een reden temeer om dit boek met de grootste spoed aan te schaffen. Het boek bevat talloze gegevens die wij elders tevergeefs zouden zoeken, vooral ook voor ons bevat interessante berichten over het voorkomen van bepaalde vogelsoorten in Frankrijk.

U kunt het boek bij ons bestellen door overmaking van f 39,50 (inclusief portokosten) op girorekening 1 389 425 tnv W. A. Werkman, Bellaertsstraat 16, 6721 WB Bennekom met vermelding 'Vogels van Europa'.

Tier+Naturfotografie

Inmiddels is de 10e jaargang aan de gang van het tijdschrift dat vroeger onder de naam van 'Tierfotografie' werd uitgegeven. Het verschijnt 6 x per jaar. Een jaarabonnement kost DM 30,- indien direct bij de uitgever geabon-

neerd: Kilda Verlag Fritz Pölking, Münsterstrasse 71, 4402 Greven 1, West-Duitsland, tel. 09.49.251-36229.

Die Welt der Tiere + Die Welt der Vögel

Dit tijdschrift verschijnt 6 x per jaar en bevat veel interessante artikelen en berichten. Voor vogelliefhebbers is dit onafhankelijke tijdschrift voldoende interessant om er een abonnement op te nemen. Af en toe worden ook speciale uitgaven van dit tijdschrift gepubliceerd, zoals pasgeleden 'Tierleben auf Galapagos' (31 pag.) door Erich Bezzel en Fritz Pölking (prijs DM 7.80).

'Die Welt der Tiere': abonnementsprijs DM 36,- (6 nummers + 2 themanummers). Uitgever Kilda-Verlag, Münsterstrasse 71, 4402 Greven 1, West-Duitsland, postcheckkonto Dortmund nr. 1292 29-461, bankkonto: Deutsche Bank Greven nr. 2 141 778. Tel. 09.49.2571-2864.

Vogels in Friesland III

Deel 3 sluit de serie van 'Vogels in Friesland'. Voor de besprekingen van deel 1 en deel 2 wordt verwezen naar 'Het Vogeljaar' 24 (3): 159 en 25 (1): 48. Ruim 40 pagina's zijn in de Friese taal gesteld en blijkbaar voor lezers buiten de provincie, waarvoor deze serie toch ook is bedoeld, van minder belang. Het hoofddeel behandelt van Kuifleeuwerik tot en met Vlaamse Gaai, waarbij bij vele soorten ook weer enkele regels in de Friese taal zijn gebruikt. Die gedeelten hebben we dus voorlopig maar even overgeslagen. Bij de meeste soorten valt het ontbreken van kwantitatieve gegevens en de veelheid van incidentele waarnemingen op. In enkele gevallen maakten de bewerkers schattingen van het aantal broedparen, zoals bij Boeren-, Huis- en Oeverzwaluw, Gele Kwikstaart, Paapje en kraaiachtigen. Bij de meeste soorten wordt volstaan met 'talrijk', 'vrij schaars' en dergelijke, terwijl voor de betekenis van die termen teruggegrepen moet worden naar de tabel op pagina 83 van deel I. Hoewel in overig Nederland de Oeverzwaluw de laatste jaren achteruit gaat lezen wij hier: 'Van afname is tot dusverre vermoedelijk geen sprake'. Terwijl Merel, Bonte Vliegendvanger en (nog?) Grote Lijster toenemen, blijken gorzensoorten en Nachtegaal in aantal af te nemen. Over de voor- of achteruitgang van de meeste andere soorten blijft men heelaas in het ongewisse.

Zijn de ondersoorten van de Kauw, *monedula* en *soemmeringii*, nooit in Friesland vastgesteld?

Uit het ontbreken van bepaalde titels aan de literatuurlijst blijkt dat deze niet zijn geraadpleegd. Bijvoorbeeld: J. Reijnders (1973): De Geelgors als broedvogel in Nederland. De Levende Natuur 76: 217-229; A. J. van Dijk c.s.

(1972): De vogels van Zuidwest-Drenthe en M. Koopman (1974): De herfsttrek van de Kleine Karekiet. Vanellus 27: 236-244. Soms wordt er in de tekst literatuur genoemd die wij niet in de lijst aantreffen zoals bij het Baardmannetje G. Spitzer (1973): Zur Verbreitung der Formen von Panurus biarmicus in der Westpalaarkt. Bonn. Zool. Beitr. 24: 291-301 en L. Tinbergen (1967): Vogels onderweg, 3e druk, bij de Grote Lijster. Ook het werk van D. M. de Vries zoekt men tevergeefs. De foto's zijn vaak niet subliem en er staat slechts zelden bij vermeld waar en wanneer ze werden gemaakt. Enkele foto's werden in het buitenland gemaakt, zoals van Sneeuwgorst en Blauwborst. Maar de meeste schijnen in Friesland gemaakt te zijn. Bij de nestfoto van de Grauwe Klauwier lijkt wat in de begroeiing geknipt te zijn, gezien de verdorde braamblaadjes. Foto's zouden met plaats en datum toch ook historische waarde hebben gekregen.

Dit deel begint onder meer met een interessant hoofdstuk van mevrouw dr. A. T. Clason: Subfossiele vogelvondsten in Friesland, verder hoofdstukken van W. de Jong 'Hybriden bij waterwild', van H. S. Buwalda 'Bildtse vogelnamen', bronnen over de avifauna van de Waddeneilanden door D. T. E. van der Ploeg, lijsten van medewerkers, terwijl het boek sluit met een lijst van gebruikte bronnen, afkortingen, geraadpleegde literatuur, opgenomen kleurenfoto's (Geelgorst en Keep en Baardmannetje en Vink zijn verwisseld), verbeteringen en aanvullingen, index en inhoud. De lijst van zwart-wit foto's ontbreekt en bij de verbeteringen en aanvullingen blijken onze vorige opmerkingen ter harte te zijn genomen. De opgave van de broedende Watersnippen werd drastisch herzien, terwijl aanvullende ringgegevens werden opgenomen van Tureluur, Kluit en Houtduif.

Door gezamenlijke inspanning is een standaardwerk verschenen over de vogels van Friesland dat zijn weerga niet kent. Voor elke vogelliefhebber die zich in het voorkomen van de vogels in Friesland interesseert een onontbeerlijke serie!

D. T. E. van der Ploeg, W. de Jong, M. J. Swart, J. A. de Vries, J. H. P. Westhof, A. G. Witteveen & B. van der Veen (secretaris): Vogels in Friesland. Deel 3. Nr. 557 van de Fryske Akademy, nr. 12 van de dr. J. Botke-rige, 528 pag., ± 80 zwart/wit foto's en 25 afbeeldingen in kleur, verspreidingskaartjes, literatuurlijst en verbeteringen en aanvullingen (1979). Uitg. De Tille, Leeuwarden. Prijs f 29,- (ná 1 november 1979 f 35,-). De complete serie tot 1 november 1979: f 85,-, daarna f 105,- (zie ook jrg. 24: 159 en jrg. 25: 48).

Vogels kijken en . . . fotograferen

In deze brochure treft u nuttige wenken en ideeën aan hoe men vogels kan observeren en fotograferen zonder hen te verstoren. D. Jonkers schreef over het waarnemen van vogels, F. van Daalen, F. Hazelhoff en J. van de Kam over fotograferen en filmen van vogels en A. Bruyn over het opnemen van

vogelgeluiden. De literatuurlijstjes zijn gemakkelijk, maar tijdschriften zoals 'Natur + Tierfotografie' ontbreekt, terwijl de titel van de gids van Heinzel reeds lang is gewijzigd. Een boekje, waar naar het zich laat aanzien, wel behoefte aan bestaat. Jammer is dat er niet gewezen wordt op de jaarlijkse Vogelfoto-Vogeljaar Parade, waarin reeds vele jaren lang de beste vogelfoto's van het jaar gekozen worden.

J. van de Kam & K. Stam (eindredactie): Vogels kijken en . . . fotograferen. 56 pag., 20 foto's van A. Burdet, F. van Daalen, J. de Haan & J. van de Kam (1979). Uitg. 'Vogelbescherming', Zeist. Verkrijgbaar door overmaking van f 5,75 op giro 1 882 523 ten name van 'Vogelbescherming', Zeist met vermelding 'fotografiebrochure'.

Greenshanks

Sinds mei 1932 heeft Desmond Nethersole-Thompson zijn favoriete vogel, de Groenpootruiter, bestudeerd. In 1951 verscheen zijn boek 'The Greenshank' over zijn studies, voornamelijk uit de Spey Valley Inverness. Het boek is reeds lange tijd uitverkocht. Voor dit nieuwe boek, dat haast een obsessie is geworden voor de hele familie Nethersole-Thompson, hebben zowel beide ouders als twee dochters en vier zoons het hunne toe bijgedragen. Als team werkten zij in het noordwesten van de Schotse Highlands. Begrijpelijk is daarom ook dat in dit boek de gegevens over de Groenpootruiter goed uitgediept worden. We treffen er vele wetenswaardigheden in over broedgewoonten, biotoop, geluid, territorium, balts, jongen, voedselgewoonten, predatoren, verspreiding, trek en nog talloze andere zaken. Alleen al ruim 30 pagina's worden besteed aan het geluid met vele sonagrammen. De liefde en de interesse voor deze vogelsoort straalt uit het hele boek en alleen daarom al is het een belevenis om dit boek in handen te hebben!

Desmond & Mamie Nethersole-Thompson: Greenshanks. 275 pag., 31 tafels, 4 kleurenplaten en 16 zwart-wit tekeningen van Donald Watson, 19 figuren (1979). Uitg. T. & A. D. Poyser, Berkhamsted. Prijs £ 8.80.

Sveriges fåglar

Er is een nieuwe Zweedse checklist verschenen. De gegevens die hierin per vogelsoort zijn bewerkt werden afgesloten op 31 december 1975. Een aantal vermeldenswaardige waarnemingen over 1976-1977 zijn in een appendix toegevoegd. Verspreidingskaartjes geven bij de meeste soorten de gebieden aan waar ze broedend zijn aangetroffen.

Een 'Note to foreign readers' en een tabel met 11 symbolen vergemakkelijkt het voor buitenlanders om van deze 'Avifauna van Zweden' gebruik te maken. In totaal vinden we hier 237 verbreedingskaartjes, vele diagrammen en kleine illustraties. Een goede, verzorgde uitgave.

Te bestellen bij Sveriges Ornitologiska Förening (SOF), Runebergsgatan 8, 114 29 Stockholm, Zweden, tel. 09 46 8 210508.